

טובה ומרדכי ציפורי ליד ביתם החדש בכרמיאל
אני מהקבצים פה?

ואלץ לנסוע יום-יום. במשך שעות. הלך ושוב למקום עבודתו. אך בגיל שבו רבים וטובים מעדיפים לצאת לפנסיה, לגדל פרחים ולשחק עם הנכדים, הוא עצמו מוכן לשנס מותניו ולהיכנס שוב בעובי הקורה של

„אילו היה בגין במקומו של שמיר, אני מאמין שזה לא היה קורה. בגין הוא אדם הנאמן להבטחותיו“

הפוליטיקה. האכזבה הקשה לא ריפתה את ידיו. הוא מאמין שיש לו סיכוי מחדש להימנות על צמרת המדינה. אחרי יום-יום עצמאות, הוא מבטיח. יכנס לפעילות מוצאת. ועד אז, אלי לנדאו, עיריית הרצליה והבית החדש בכרמיאל – הם עיסוקו העיקרי.

■ ■ ■

● **למה, בעצם, שתקת עד עכשיו?**
יש פיתגם יהודי עתיק שאומר: חכמת העני כוונה. כשאני נדפקתי בבחירות שלנו ונשארת מחוץ לכנסת, כל מה שהייתי אומר, את ההקולות שלך היו אומרים: „בטח, הוא נדפק, אז הוא כועס, אז הוא מדבר“. והיו שוכחים שדיברתי כל הזמן, ואולי נדפקתי בגלל זה שדיברתי.
אמרתי לעצמי: תן לזמן לעבור. מעבר לזה, חשתי שאני צריך לומר כמה דברים על לבנון, אז החלטתי לדבר. כי אותם צדיקים המטיפים עכשיו לצאת מייד מלבנון שכחו את בית מדרשם.
הגענו למצב שבו הנחמה שלנו מלבנון זה שיש רק פצוץ ולא הרוג. אז החלטתי שהגיע עכשיו הזמן לדבר, אחרי ששתקתי די זמן. ויש סיבה נוספת: מי שרוצה לעסוק כמוני

נאלץ להרים – אדם שהיה שר, עם מכונית וולוו ונהג ומוכירות. האדם שנהג להביע את דעתו בכל הזדמנות נאלץ לגזור שתיקה על עצמו, ומי שמכיר אותו יודע מה קשה הדבר, לו במיוחד. בחוכמה עשה כששתק, ויש האומרים כי לא רק חוכמתו לבדה עמדה לו בהחלטה זו, אלא חוכמתם של כמה מידידיו, באמצעי-התיקשורת דווקא.

והיתה עוד אכזבה – העובדה כי איש מחבריו, שרי הליכוד, לא טרח להרים אלו טלפון. ועוד אכזבה: כשכבר הציעו לו גידעון פת ויצחק כהר-אורגן שתי משרות, דבר לא זו, ואחר כך האכזבה המרה, כאשר לא קיבל את תפקיד יו"ר האגודה למען החייל. תפקיד לא מייודע-מה, ובכל זאת חשוב לציפורי. פגישות מביכות ומבישות עם יצחק רבין, התחמקויות, ולבסוף הוא קורא בעיתון שיוסף נבו, מי שהיה ראש עיריית הרצליה ואכל אותה גם הוא כשהועף מרשימת מועמדי המערך לכנסת, איש של רבין, קיבל את התפקיד.

ציפורי, בין פגישה לפגישה, בין טלפון לטלפון, כעני בפתח, ניסה להתנחם בהרצאות מטעם הבונדס בחו"ל. מה ושם הזמן עלידי ידיו להרצאות לפני חוגים של תנועות החרות. עובדיה עלי, ראש עיריית עפולה, אף הגדיל לעשות, וזימן אותו למועדון מדיני עם שמיר, וכששמיר אמר השר לשעבר או השר לעתיד לא היה מאושר מציפורי. שימחת עניים.

ואחר-כך הבית החדש בכרמיאל, ישוב יפהפה שהוא בחר להתגורר בו בתחום הקו הירוק, לא מחוצה לו, ועזיבת דירת שלושה החדרים בקראון, והעובדה שהוא ורעייתו נאלצו להסתפק במכונית אחת, והכיתה קשה מבחינתו היה להישאר מחוץ למישחק, עוזב, בודד, זנוח עלידי חבריו משכבר היםים.

הוא רתח כשראה כיצד מתגשמות תחזיותיו לגבי מילחמת-הלבנון. היה לו מה להגיד, אך לא היה לו איפה ולמי להשמיע. השקט הזה שכפה על עצמו כמעט שהעביר אותו על דעתו. עד שהחליט להפך את השתיקה ולשנס מותניו מחדש. כעת הוא התחיל לעבוד בעיריית הרצליה

ציפורי עובד בחצר ביתו
שמיר אמר: מחפשים, מחפשים!

ולמרות שבאמת לא צריכים להיות לו „הארד פלינגס“, כל-יחודש שלו ניהלו נגדי מילחמה בסיגנון של הפורעים הערביים עוד לפני שנולדה, שהיתה להם סיסמה „אל דוולה מענא“, כלומר, „הממשלה איתנו“. וכשבים לפשוטי העם ואומרים להם „ציפורי אקסלודר“, יש לזה השפעה.

● **כשאתה אומר „בלי-קורש“, אתה מתכוון לרונן מילוא?**

כל תירגום הוא על אחרייתך ואני לא אשמח לו, השורה האחרונה שאני רוצה להגיד לך זה, שאם למרות כל זה קיבלתי 240 קולות, יש לי רקע להמשיך בפעילות פוליטית.

● **מה היתה תגובתך המיידית כשנודע לך שנסארת בחוץ?**

הבנתי מייד שדפקו אותי. כתבתי לחברי המרכז מיכתב אישי, שבו אמרתי להם: „נדפקתי“ – נדפקתי.

אבל אני עדיין חבר מרכז תנועת-החרות, ומפלה זה לא כישלון, כמו שהצלחה זה לא ניצחון. אם ניקח אנשים ומיספרים החתומים על פטיציות לשמיר לפני הרכבת הממשלה ואחריה, שבהם הם מביעים את תמיכתם כי ותובעים ממנו לקיים הבטחות, יש לי רקע להאמין שאני יכול לחזור להתמודד.

● **מת?**

מה זה מת? אני כבר עכשיו נפגש עם אנשים, נותן הרצאות. אחרי הגיע-עצמאות אגביר פעילות. הנה, אתן לך דוגמה. לא מוזן הופעתי במועדון מדיני בפפולה. אורח-הכבוד היה שרה-חן ומי לא-מקום ראש-הממשלה. כשעובדיה עלי, ראש העירייה וידיד אישי שלי, הציג אותי לקהל, הוא אמר שאני הייתי שרה-חן וידיד העיר עפולה, והסביר לקהל מי זה ציפורי. כששרה-חן דיברה, הוא אמר עליי: „אני לא יודע איך לקרוא

„ביום השישי התחילו להגיע אלי כל מיני שמועות, שהולכת שחיטה בצבחה ושאתילא. זאב שיף בא אלי למישרד ואמר: מוטקה, דע לך שהולך עם דבר איום ונורא!“

לו, השר ציפורי עבר או השר ציפורי בעתיד, או ציפורי שיהיה שר.“
האם לפני הפגישה הזאת במועדון המדיני בפפולה היו לך עוד פגישות עם שמיר?

כמה פעמים, כשביל ללכן איפה הוא ואיפה ההבטחות שלו. השיחות התנהלו די בידידות, אבל התוצאה תמיד היתה אפס.

● **מה הוא אמר לך?**
„מחפשים, מחפשים.“

● **מחפשים מה? – תפקיד עבודה?**
כן, תפקיד. לא משנה, כל חיי לא הורקתי לאנשים, ולא אורדק הלאה.

● **אתה חש אכזבה קשה משמיר.**
לא רק משמיר. אין ספק שהאכזבה היא קשה

בפוליטיקה, לא יכול לגזור אלא על עצמו לזמן רב.

● **איך הצלחת במשך כל הזמן הזה להרוץ את הרדיו, העיתונות והטלוויזיה?**

זה לא היה קשה. בסך הכל, מה מעניין את הטלוויזיה, הרדיו והעיתונות? לא מעניין אותם דברים כלליים, לא מעניין אותם מה אני חושב פוליטית. השאלה מס' 2 שלהם תמיד: „מה אתה אומר על שרון?“ שאלה מס' 3: „מה אתה אומר על רפול?“ מס' 4: „מה אתה אומר על בגין?“ והסדר לא משנה.

● **והשאלה מס' 1?**

נו, את לא יודעת? שאלה מס' 1 הם רוצים לדעת על שמיר. לא, הם לא מבינים שזה לא עניין של את מי אני אוהב או את מי לא אוהב. הם לא מבינים שהמילחמה שלי היא לא אישית, שאני נלחם נגד רעיונות או מעשים, ולא נגד איש. אותם זה לא מעניין שאני רוצה להתייחס לנושא ולא לאנשים.

אז החלטתי לא להתעסק בתרגילי התחמקות, והערפתי לשמור על שתיקה.

● **החלטת על דעת עצמך או שהתייעצת?**

כל דבר שאני עושה אני עושה באופן יסודי. קהמתי התייעצויות עם אישי-ציבור ותיקשורת, והם חשבו בדיוק כמוני.

לפני חודש, כמה מהיועצים שלי אמרו לי שאם אני רוצה להימחק מהמפה של מדינת-ישראל אני יכול להמשיך לשותק.

● **ואתה לא רוצה להימחק מהמפה?**

האמת, אילו היה לנו שלום אמיתי עם מדינת-ישראל ולא סכנה קיומית, צבאית וכלכלית, יכול להיות שהייתי אומר דינו לפוליטיקה.

אבל במצבנו הנוכחי אני רואה את זה כעריקה אם אשאר מחוץ לפוליטיקה, מכיוון שאני צופה שלושה מימדי סכנה למדינה: הסכנה הראשונה היא איכות-החיים, שתקבע אם אנשים יצטרפו אלינו או יברחו מאיתנו; הסכנה השנייה זו הכלכלה, שאם לא נצליח להבריא אותה ויהיה מחסור במקומות-העבודה, אז כל בחור וטוב ימצא את עצמו עוזב ונוסע לארצות-הברית, לדרום אפריקה או לאוסטרליה; והסכנה השלישית ביטחון.

אלה הן שלוש הסכנות, ואני מאמין שיש לי מה להגיד בנושאים האלה לעיתים מוזמנות.

● **בסעם הקודמת בשאמרת מה שאמרת לעתים מוזמנות, מצאת את עצמך מחוץ למישחק.**

אחרי השיעור שהיה לעם ישראל ולאנשי מילגמא, אני מאמין שדבריי יפלו על אוזניים יותר קשובות. כל אדם שיש בו טיפה של הגינות יודה, שמילה אחת ממה שאמרתי בשיחות הממשלה היתה חשובה, שיש לה השפעה.

● **למרות שנכשלת בתוך תנועתך, אתה סבור שתוכל לחזור ולהשתלב בחיים הפוליטיים ולהשפיע?**

לא נכשלתי במספר התומכים, אלא באיגרון התומכים, בצורה שבה הצביעו. ככל אחת מההצבעות היו לי 240 קולות, אבל הקולות לא היו בריכוז. פירוש של דבר, שמתוך 750 קולות, 240 הצביעו בשבילי, למרות מסע חריף של כל מיני אישים וגופים נגדי.

● **איזה גופים, איזה אישים?**

כל מיני נקלעתי למצב מוזר: יש קבוצה שברור שהיתה נגדי, הקבוצה של שרון. זה ברור. מצד שני, אני וכל מי שהיה מקורב אליי ושיכולתי לשכנע אותו, הצבענו במאבק בין שמיר ללוי בשביל שמיר. או יש מישהו שזה מלחץ אותם, ולמרות ששמיר, כשהייתי אצלו אחרי ועדת-כהן, אמר לי „גו הארד פלינגס“,